

Raport final privind votarea peste hotare în cadrul Referendumului republican constituțional din 5 Septembrie 2010

17 Septembrie 2010, Asociația Promo-LEX a lansat [raportul final de monitorizare a referendumului constituțional](#) în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova*.

Monitorizarea referendumului republican constituțional în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova, care s-a desfășurat la 5 septembrie 2010, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Asociația „Moștenitorii” în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. „Coaliția 2009”

Un număr de 79 de observatori naționali au monitorizat desfășurarea referendumului în 40 secții de votare din Belgia (Bruxel), Cehia (Praga), Grecia (Atena, Iraklion, Salonik), Franța (Paris, Toulouse), Germania (Berlin, Munchen, Hamburg), Spania (Madrid, Santander), Portugalia (Lisabona, Faro, Portimao), România (București – 2, Galați, Timișoara, Cluj, Iași), Federația Rusă (Moscova, Domdedovo, Mojaisk, St. Peterburg), Ucraina (Odesa), Italia (Roma – 2, Mestre -2, Milano -2, Padova -2, Bologna -2, Parma, Torino, Verona, Napoli).

Proiectul a fost implementat cu suportul "Programului pentru Susținerea Democrației în Moldova", inițiativă comună al Uniunii Europene și Consiliului Europei.

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorului.

Sumar:

În ziua desfășurării referendumului, observatorii independenți aflați în cele 40 de secții de votare deschise peste hotarele țării au avut drept scop monitorizarea tuturor proceselor electorale din interiorul secțiilor de votare, precum și monitorizarea rezultatelor campaniilor de educație și informare a cetățenilor aflați peste hotarele țării.

Observatorii au constatat un grad sporit de satisfacție și entuziasm în rîndurile cetățenilor din secțiile de votare deschise în orașele din străinătate unde nu sunt ambasade sau consulate ale Republicii Moldova. Nu a fost constatat nici un caz de intimidare a alegătorilor sau a observatorilor de către autoritățile electorale, aceștia din urmă demonstrînd receptivitate și atitudine constructivă. Mai multe Birouri Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV) au conlucrat cu autoritățile locale din orașele în care se aflau pentru dotarea secțiilor de votare cu urne transparente și cabine de vot.

În același timp, observatorii au constatat un nivel inadecvat de instruire a membrilor BESV, dese fiind cazurile cînd aceștia nu cunoșteau suficient de bine procedurile electorale. Au fost constatate chiar cazuri cînd membrii unor BESV nu au beneficiat deloc de instruire. În cîteva cazuri membrii BESV nici nu știau dacă activează în bază de voluntariat sau urmează să fie remunerați pentru munca lor.

Observatorii au constatat numeroase cazuri cînd secțiile de votare au fost deschise votării după ora 07:00, în anumite cazuri întîrziind cu mai mult de jumătate de oră. Îngrijorătoare sunt și dese constatări privind absența unora

dintre membrii BESV în ziua scrutinului, de cele mai multe ori absentînd membrii delegați de careva dintre participanții la referendum.

O îngrijorare serioasă este campania foarte slabă, iar uneori chiar inexistentă, de informare și educare a alegătorilor aflați peste hotarele țării. Alarmante au fost desele constatări privind necunoașterea de către cetățeni a actelor de identitate necesare pentru a vota – 360 de alegători nu au putut vota pentru că nu aveau la ei decît buletin de identitate. În același context, au fost înregistrate numeroase plîngeri din partea alegătorilor despre campania foarte slabă de informare privind referendumul – scopul acestuia, tematica, posibilele efecte.

Observatorii își exprimă îngrijorarea cu privire la dese cazuri de prezență a organelor locale de menținere a ordinii publice. Acestea, chiar dacă nu au intrat niciodată în contact direct cu alegătorii, oricum puteau intimida careva dintre cetățenii moldoveni aflați peste hotarele țării fără a avea actele necesare în acest sens.

Reieșind din constatările efectuate și îngrijorările formulate, observatorii au formulat o serie de recomandări actorilor electorali pentru îmbunătățirea calității procesului electoral. Dintre acestea printre cele mai importante sunt îndemnul către autoritățile electorale de a efectua campanii de educare și instruire a cetățenilor mai consistente peste hotarele țării și de a instrui mai calitativ membrii BESV. Autoritățile publice sunt îndemnate să conlucreze cu organele de ordine publică locale pentru a evita prezența reprezentanților acestora în zilele scrutinului în preajma secțiilor de votare, purtînd uniformă și fiind înarmați.

Participanților (iar pe viitor concurenților) electorali li se recomandă să disciplineze membrii delegați de ei în BESV peste hotarele țării pentru a asigura prezența tuturor membrilor BESV în zilele de scrutin la secțiile de votare, participînd

activ la toate procedurile electorale. Tot ei sunt încurajați să desfășoare campanii mai ample de informare a cetățenilor de peste hotare privind poziția adoptată.

Varianta integrală a raportului în limba română, este disponibilă [aici](#).

Nota: pentru informații suplimentare contactați Departamentul Juridic Promo-LEX, Alexandru Postica, Tel. (+373 22) 212-011

Promo-LEX este îngrijorată de modificările operate la Codul Electoral

Chișinău, 16 Septembrie 2010 – Promo-LEX privește cu îngrijorare modificările operate în primă lectură de Parlament la art. 84 al Codului Electoral, pe data de 9 septembrie 2010 și lansează apel către deputați să caute soluții legislative nediscriminatorii, sistemice și universale.

Amendamentul operat permite elevilor și studenților să voteze în localitățile în care își fac studiile, fără a deține viză de reședință sau domiciliu în aceste localități. Potrivit modificării, ei pot vota în orice secție de votare, cu condiția că dețin asupra sa (1) buletinul de identitate cu fișă de însoțire, (2) carnet de student ce demonstrează că este înmatriculat în localitatea respectivă, și (3) semnează o declarație pe proprie răspundere.

Această schimbare a prevederilor legale este salutară pentru că simplifică posibilitatea exercitării dreptului de vot de către elevi și studenți, dar modificările nu abordează

consecințele posibile. Astfel, amendamentul comportă o serie de deficiențe. În primul rând, acesta creează condiții discriminatorii pentru alte categorii aflate în situație similară, cum ar fi masteranzii, muncitorii de pe șantierele de construcții, sau alte persoane fără domiciliu permanent în orașele mari. Un număr mare de astfel de alegători se poate atesta în mun. Chișinău, Bălți, Ungheni, Cahul.

În al doilea rând, studenții și elevii, ca urmare a modificărilor operate, vor vota pe liste suplimentare, fapt ce va spori suspiciunile față de calitatea listelor electorale. În al treilea rând, mecanismul ar putea permite situații neverificabile de vot multiplu.

Promo-LEX recomandă, în acest context, examinarea altor soluții nediscriminatorii, cum ar fi, de exemplu, modificarea alin.2 art.39 al Codului Electoral astfel încât să fie mărit cu 20 de zile termenul de declarare a noului loc de „exercitare a dreptului la vot”. Potrivit prevederilor curente, acest termen este limitat la primele 15 zile de campanie electorală. Ca urmare a modificărilor propuse de Promo-LEX termenul se extinde la 35 de zile de campanie.

Modificarea alin.2 art.39 al Codului Electoral, în loc de art.84, ar oferi o serie de avantaje: s-ar garanta șanse egale de exercitare a dreptului la vot, s-ar eficientiza procesul de completare a listelor electorale de bază și s-ar permite omogenizarea practicii de exercitare a dreptului de vot de către orice alegător.

Asociația „Promo-LEX” lansează apel către Parlament să se abțină de la modificarea art.84 Cod Electoral și să analizeze oportunitatea modificării alin.2 art.39 Cod Electoral.

Persoană de contact:

Pavel Postică, Jurist Promo-LEX

Tel.211-622

GSM: 069165154

Asociația Promo-LEX a lansat raportul preliminar din ziua Referendumului

6 Septembrie 2010, în cadrul unei conferințe de presă, Asociația Promo-LEX a lansat [raportul de monitorizare preliminar din ziua referendumul constituțional republican din 5 septembrie 2010.](#)

Efortul de Monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Efortul Promo-LEX de monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010, a inclus 42 observatori pe termen lung (OTL), care monitorizează procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 13 august 2010 – 10 septembrie 2010.

OTL sunt asistați de 300 observatori pe termen scurt (OTS), ce reprezintă 15% din totalul secțiilor de votare din țară. OTS au fost repartizați în teritoriu în baza unui eșantion reprezentativ, marja de eroare a rezultatelor fiind calculată la 0,5%. OTS au monitorizat procesul electoral doar în ziua scrutinului și doar la secțiile de votare repartizate.

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de către Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE),

Ambasada Statelor Unite ale Americii în Moldova, Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Îngrijorări

1. Multiple cazuri de pregătire necorespunzătoare a BESV de către APL
2. Imposibilitatea soluționării problemelor apărute în cadrul secțiilor votare din cauza neîntrunirii cvorumului necesar al BESV
3. Influențarea negativă a procesului de votare din cauza amenajării necorespunzătoare a BESV
4. Multiplicarea modalităților de fraudarea a alegerilor (eliberarea necorespunzătoare a buletinelor de vot, utilizarea de către un alegător a mai multor buletine de vot, introducerea persoanelor decedate în listele electorale)
5. Limitarea transparenței activității BESV în timpul procesului de votare (interdicții de a filma și fotografia de către observatori)
6. Diminuarea nivelului de secretizare a dreptului la vot al a alegătorului
7. Împiedicarea exercitării dreptului la vot pentru alegătorii din regiunea transnistreană
8. Lipsa accesului la informația despre procesul de votare a administrației electorale centrale
9. Influențarea opțiunii de vot a alegătorilor prin plasarea afișajului electoral în preajma secțiilor de votare
10. Influențarea abuzivă a procesului de votare de către APL și observatorii din partea participanților la referendum
11. Împiedicarea exercitării libere a dreptului la vot prin acte de intimidare și restricționare a liberei circulații de către forțele separatiste

Recomandări

Elaborarea și introducerea unor măsuri de sancționare a membrilor BESV care nu-și îndeplinesc obligațiile legale.

1. Acordarea unei atenții mai mari amenajării corespunzătoare a BESV.

2. Identificarea unui mecanism clar pentru prevenirea și sancționarea cazurilor de fraudare a procesului de votare.

3. Asigurarea condițiilor necesare pentru exercitarea dreptului la vot a alegătorilor din regiunea transnistreană prin constituirea BESV pe malul drept și asigurarea cu transport până la secțiile de votare.

4. Perfecționarea cadrului legal referitor la desfășurarea publicității electorale prin intermediul panourilor de publicitate stradală.

5. Identificarea unui mecanism clar pentru prevenirea și sancționarea cazurilor de influențare abuzivă a opțiunii de vot a alegătorilor către re a APL și observatorilor din partea de partidelor.

Varianta integrală a raportului în limba română, este disponibilă [aici](#).

Nota: pentru informații suplimentare contactați Departamentul Juridic Promo-LEX, Pavel Postica, tel. 211622.

**Votarea peste hotare în
cadrul Referendumului
republican constituțional din**

5 Septembrie 2010

Asociația „Promo-LEX” în parteneriat cu Asociația „Moștenitorii” a monitorizat desfășurarea referendumului constituțional în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova*.

Conform rezultatelor preliminare, în 34 din cele 40 de secții de votare monitorizate, au votat 11,517 alegători. Din numărul total de buletine valabil exprimate, 98% au ales opțiunea „Pentru”, 1.9% au ales opțiunea „Contra”, în timp ce mai puțin de 0.1% buletine au fost declarate nevalabile.

În marea majoritate a cazurilor, autoritățile electorale au demonstrat un comportament cooperant și proactiv, necreând piedici în desfășurarea scrutinului sau în monitorizarea acestuia de către observatori. Chiar dacă membrii birourilor electorale nu erau întotdeauna foarte bine informați despre îndatorările lor privind organizarea procesului de votare, aceștia nu ezitau să consulte opinia observatorilor, prevederile Codului Electoral și a altor decizii CEC.

Totuși, necunoașterea procedurilor de votare a dus la cazuri de votare în baza altor acte decât pașaport sau livret de marinar. Astfel, în localitatea Padova din Italia, 2 cetățeni au votat în baza buletinului de identitate. La una din secțiile de votare din Milano, Italia, pe durata zilei scrutinului în interiorul secției de votare se aflau persoane neautorizate iar membrii biroului electoral argumentau prezența acestora prin faptul că persoanele date erau „gazde care nu încurcă”. În aceeași secție de votare au fost observate câteva cazuri de prezență concomitentă a 2 persoane cu drept de vot în cabina de vot. În schimb, în secția de

votare din Lisabona, Portugalia, administrația electorală nu permitea cetățenilor să intre în cabina de vot însoțiți de copiii minori ai acestora.

Observatorii au constatat un nivel nesatisfăcător de campanie de informare și educare a alegătorilor peste hotarele țării. În peste 20 de localități circa 300 de alegători nu au putut vota din motiv că nu aveau la sine actele de identitate necesare pentru a vota (pașaport sau livret de marinar). Mai mult ca atât, mulți dintre cetățeni își exprimau indignarea cu privire la campania foarte slabă, iar uneori chiar și inexistentă, de informare despre scrutin. Aceste situații au fost constatate în o mare parte din secțiile de votare din Italia, în Cehia, Franța (Paris), Grecia (Atena, Iraklion). În Portugalia (Faro) și în Italia (Padova) au fost observate postere de educație electorală pe care era demonstrată procedura de vot în baza buletinului de identitate.

Mai multe secții de votare de peste hotare au fost deschise cu întârziere de la 10 minute și pînă la 1 oră 20 minute, cu încălcarea procedurilor. Aceasta s-a întâmplat în Germania (Hamburg, Munchen), Italia (Mestre – 2 secții, Milano – 2 secții), Portugalia (Portimao), Spania (Madrid), Ucraina (Odesa). În majoritatea secțiilor de votare monitorizate, la momentul deschiderii, erau absenți unii membri ai birourilor electorale. Această situație a fost înregistrată în toate secțiile de votare din Franța și Grecia, în Cehia, Ucraina, câte trei secții de votare din Italia și Rusia, și în localitatea Toulouse din Franța.

Prezența forțelor de ordine locale în preajma secțiilor de votare la o distanță mai mică de 100 m în Germania (Berlin), Grecia (Atena), Italia (Mestre și Torino), Portugalia (Lisabona), Rusia (Moscova), nu a generat evenimente de intimidare vădită – prin solicitarea actelor de identitate sau alte forme. În același timp, nu este exclus că unii cetățeni aflați ilegal peste hotarele țării s-au temut de a se prezenta la urnele de vot – lucru confirmat de mărturiile ale unor

alegători din localități unde organele de forță nu erau prezente în preajma secțiilor de votare. În multe cazuri autoritățile electorale au fost cele care au solicitat prezența forțelor de ordine, fiind invocată necesitatea asigurării ordinii și securității alegătorilor, iar în cazul secției de votare de la Madrid pericolul unor eventuale acte de terorism.

Peste 98% din cetățenii care au votat, adică 11,323, au fost înscriși în listele electorale suplimentare. În anumite cazuri, secțiile de votare nici nu au liste de bază. Această situație a fost constatată în Grecia (Iraklion), Italia (Mestre și Bologna), Spania (Santander). Concomitent, în secția de votare din Hamburg (Germania) mai mulți alegători care s-au înregistrat prin intermediul site-ului CEC nu s-au regăsit în listele de bază. Tot în Hamburg, lista de bază a fost obținută de membrii biroului în jurul orei 8 în dimineața scrutinului prin intermediul poștei electronice.

În Rusia, seturile cu buletine de vot destinate pentru secția de votare Domodedovo au fost trimise la secția din Mojaisk și vice-versa. O altă confuzie s-a produs cu inventarul electoral destinat secțiilor de votare din București și Lisabona.

În Italia, nici una din secțiile de votare nu a primit urne de vot, biroul electoral a două din acestea utilizând cutii de carton pe rol de urne de vot.

Cazuri de agitație electorală în incinta sau în vecinătatea secției de votare în ziua alegerilor au fost sporadice, neconstituind o tendință. Un cetățean făcea agitație electorală în favoarea unui participant electoral în fața secției de votare din Mestre, Italia în timp ce în vecinătatea aceleiași secții de votare au fost văzute multe ziare de partid ale unui alt participant la referendum.

Alarmante în schimb sunt cazurile de intimidare a alegătorilor înainte de ziua scrutinului relatate în mai multe localități –

Italia (Mestre, Milano și Padova), Rusia (Mojaisk și Moscova). Chiar dacă fără dovezi directe, repetarea aceluiași istorii de intimidări în diferite localități constituie o îngrijorare.

* Un număr de 79 de observatori naționali a monitorizat desfășurarea referendumului în secțiile de votare din Belgia (Bruxel), Cehia (Praga), Grecia (Atena, Iraklion, Salonik), Franța (Paris, Toulouse), Germania (Berlin, Munchen, Hamburg), Spania (Madrid, Santander), Portugalia (Lisabona, Faro, Portimao), România (București – 2, Galați, Timișoara, Cluj, Iași), Federația Rusă (Moscova, Domdedovo, Mojaisk, St. Peterburg), Ucraina (Odesa), Italia (Roma – 2, Mestre -2, Milano -2, Padova -2, Bologna -2, Parma, Torino, Verona, Napoli).

Acest proiect este susținut de "Programul privind Susținerea Democrației în Moldova", o inițiativă comună a Uniunii Europene și a Consiliului Europei.

Proiectul este implementat cu suportul "Programului pentru Susținerea Democrației în Moldova", inițiativă comună al Uniunii Europene și Consiliului Europei.

Raport preliminar nr.1 privind votarea peste hotare / Referendum republican constituțional

Asociația „Promo-LEX” în parteneriat cu Asociația „Moștenitorii” monitorizează desfășurarea referendumului constituțional în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova*.

Un număr de nereguli au marcat activitatea secțiilor de votare de peste hotare monitorizate în cadrul acestui efort:

Mai multe secții de votare de peste hotare au fost deschise cu întârziere și cu încălcarea procedurilor. În localitatea Mestre din Italia, secția de votare (SV) nr. 323 a fost deschisă cu o oră și un sfert întârziere, în timp ce biroul electoral al acestei secții de votare s-a întrunit în ședință pentru prima dată abia în dimineața scrutinului. Cu întârziere a început votarea și în Milano (SV nr. 356), Madrid (SV nr. 339), Santander (SV nr. 370), Odesa (SV nr.350)).

În majoritatea secțiilor de votare monitorizate, la momentul deschiderii, erau absenți unii membri ai birourilor electorale. Această situație a fost înregistrată în secțiile de votare din Grecia, mai multe secții de votare din Italia și Rusia, și în localitățile Toulouse și Odesa.

O îngrijorare deosebită a trezit prezența forțelor de ordine locale în apropierea imediată a secțiilor de votare de peste hotare. Astfel, la ora deschiderii secției de votare nr.338 din Moscova, 15 milițieni în uniformă se aflau lângă sediul secției de votare (la ora difuzării acestui raport, milițienii au părăsit aria din preajma secției de votare, revenind periodic câte unul sau doi). Similar, în preajma secției de votare din incinta Ambasadei Republicii Moldova în Atena (Grecia) se aflau 6 polițiști. În Madrid (Spania), o patrulă de poliție staționează lângă secția de votare. Secția de votare din Torino a fost deschisă în preajma unei secții de

poliție din localitate. În majoritatea cazurilor prezența forțelor de ordine a fost solicitată de către reprezentanții birourilor electorale, fiind invocată necesitatea asigurării ordinii și securității alegătorilor, iar în cazul secției de votare de la Madrid pericolul unor eventuale acte de terorism.

În anumite cazuri, membri ai birourilor electorale au demonstrat cunoaștere incompletă a procedurilor de votare. În Padova (Italia) au fost înregistrate două cazuri de votare în baza buletinului de identitate. Majoritatea alegătorilor sunt incluși pe liste suplimentare, listele de bază fiind imperfecte. În anumite cazuri, secțiile de votare nici nu au liste de bază. Această situație a fost constatată în Iraklion, Grecia și în ambele secții de votare din Mestre, Italia.

În Rusia, seturile cu buletine de vot destinate pentru secția de votare Domodedovo au fost trimise la secția din Mojaisk și vice-versa. O altă confuzie s-a produs cu inventarul electoral destinat secțiilor de votare din București și Lisabona.

În Italia, majoritatea secțiilor de votare nu au primit urne de vot, biroul electoral al uneia din acestea utilizând cutii de carton pe rol de urne de vot. Aceiași problemă în Grecia a fost soluționată prin conlucrarea cu autoritățile publice elene care au oferit pe perioada scrutinului cabine de vot și urne de vot transparente.

* Un număr de 80 de observatori naționali monitorizează desfășurarea referendumului în secțiile de votare din Belgia (Bruxel), Cehia (Praga), Grecia (Atena, Iraklion, Salonik), Franța (Paris, Toulouse), Germania (Berlin, Munchen, Hamburg), Spania (Madrid, Santander), Portugalia (Lisabona, Faro, Portimao), România (București – 2, Galați, Timișoara, Cluj, Iași), Federația Rusă (Moscova, Domdedovo, Mojaisk, St. Peterburg), Ucraina (Odesa), Italia (Roma – 2, Mestre -2, Milano -2, Padova -2, Bologna -2, Parma, Torino, Verona, Napoli).

Proiect implementat cu suportul “Programului pentru Susținerea Democrației în Moldova”, inițiativă comună al Uniunii Europene și Consiliului Europei.

Asociația Promo-LEX a lansat cel de-al doilea Raport de monitorizare a campaniei electorale pentru referendumul constituțional republican din 5 septembrie 2010

Azi 3 Septembrie 2010, în cadrul unei conferințe de presă, Asociația Promo-LEX a lansat [al doilea raport de monitorizare a campaniei electorale pentru referendumul constituțional republican din 5 septembrie 2010](#). Perioada de monitorizare: 14 august – 2 septembrie 2010

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat în perioada de monitorizare 14 august – 2 septembrie prestație în mare parte echidistantă din partea administrației electorale și publice, dar și unele nereguli atât în procesul de organizare a scrutinului cât și din partea participanților electorali.

În perioada monitorizată efortul Promo-LEX nu a constatat tratare discriminatorie a participanților electorali de către administrația publică. Printre tendințele pozitive se numără și faptul că misiunile diplomatice ale Republicii Moldova au publicat pe paginile web ale sale informație despre Referendum și procesul de votare.

Totuși, efortul Promo-LEX a constatat o serie de nereguli în pregătirea scrutinului. Aproape jumătate din listele electorale au fost întocmite și prezentate CEC de către administrația publică locală cu o întârziere considerabilă. CEC, la rândul său, nu a plasat listele pe pagina sa web, precum se planificase anterior, iar birourile electorale au afișat cu întârziere listele electorale pentru verificare de către alegători.

Birourile secțiilor de votare au fost constituite cu întârziere în multe localități din țară. În cazul a două localități secțiile nu au fost constituite până în momentul publicării raportului.

O serie de partide și organizații social-politice înregistrate oficial de CEC în calitate de participanți la referendum au prezentat administrației electorale rapoarte financiare incomplete și cu întârziere.

Aproape jumătate din participanți au eșuat să prezinte CEC rapoartele financiare cerute. La rândul său CEC a întreprins puține măsuri de verificare a datelor prezentate de către participanți în rapoartele financiare.

Promo-LEX a constatat câteva cazuri separate dar îngrijorătoare de influență abuzivă asupra alegătorilor. Observatorii au semnalat exercitare de influență asupra alegătorilor din partea reprezentanților unor instituții publice, inclusiv universități. Efortul a constatat câteva cazuri când participanții au oferit donații materiale alegătorilor sau instituțiilor, în context electoral.

Efortul de monitorizare Promo-LEX se bazează pe observare directă efectuată de către o rețea de 42 de observatori pe termen lung situați în toate raioanele țării. Constatările și recomandările efortului sunt formulate cu bună credință și urmăresc scopul îmbunătățirii procesului electoral. Efortul Promo-LEX conștientizează că un astfel de scrutin se desfășoară pentru prima dată în Republica Moldova și își propune să contribuie constructiv la stabilirea și îmbunătățirea practicilor democratice în Moldova.

Promo-LEX va monitoriza desfășurarea scrutinului în ziua de 5 septembrie prin amplasarea a 300 de observatori pe termen scurt în secțiile de votare dintr-un eșantion reprezentativ la nivel național. Efortul Promo-LEX va publica rapoarte intermediare în ziua scrutinului și un raport de totalizare a constatărilor din 5 septembrie imediat după scrutin. Metodologia de observare nu permite efortului Promo-LEX să evalueze independent rata de participare la scrutin.

Efortul Promo-LEX va desfășura o Numărătoare Rapidă a rezultatelor votării (Quick Count) și va anunța rezultatele acesteia îndată ce vor fi disponibile.

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de Organizația pentru Securitate și Cooperare din Europa (OSCE), Ambasada Statelor Unite ale Americii, Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Varianta integrală a raportului în limba română, este disponibilă [aici](#).

Nota: pentru informații suplimentare contactați Departamentul

Școala de Vară în domeniu Drepturilor Omului

În perioada 9-15 August 2010, Asociația Promo-LEX a organizat Școala de Vară în domeniul Drepturilor Omului. Evenimentul este parte a Programul Educație pentru Drepturile Omului al Asociației Promo-LEX. Scopul programului este de a promova normele și valorile democratice,

precum și standardele internațional recunoscute în domeniul drepturilor omului prin intermediul educației nonformale.

Participanții școlii de vară au fost 23 tineri din regiunea Transnistreană.

Programul școlii de vară s-a axat pe 2 teme de bază: Societatea Civilă și Drepturile Omului, deoarece anume societatea civilă este cel mai activ actor în promovarea și apărarea drepturilor omului.

Agenda propusă includea subiecte cum ar fi: cetățean și activism civic; rolul societății civile în procesul de democratizare; de ce sunt necesare drepturile omului; principiile și clasificarea drepturilor omului; mecanismele naționale și internaționale de apărare a drepturilor omului; drepturile omului în Moldova; experiența ONG-urilor din Moldova și din alte state în promovarea drepturilor omului.

Programul școlii de vară a inclus și multe aplicații practice

gen: dezbateri, discuții, lucru în grup, jocuri de simulare, vizionare filme tematice, talk show cu invitat special, etc.. De asemenea, participanții au fost puși și în postura de jurnaliști de investigație în domeniul drepturilor omului, și în postura de regizori – care au regizat și filmat mici filmulețe în domeniul drepturilor omului.

Participanții au apreciat evenimentul a fiind unul de succes și au menționat că se simt foarte norocoși pentru că acum își cunosc drepturile și mecanismele de apărare a drepturilor omului. De asemenea, unul din participanți a menționat ca astfel de evenimente trebuie să fie organizate cât mai des posibil și cu participarea tinerilor de pe ambele maluri ale Nistrului.

Școala de vară este realizată cu suportul financiar oferit de Ambasada Republicii Federale Germania în Moldova.

Republica Moldova și Federația Rusă – PÎRÎTE DIN NOU la CtEDO

Republica Moldova și Federația Rusă – PÎRÎTE DIN NOU la CtEDO pentru tortură și privare ilegală de libertate, îngrădirea dreptului la libertatea de circulație și de expresie în zona de securitate

La 15 iulie 2010, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a decis comunicarea cauzei Beșleaga v Moldova și Rusia nr. 48108/07 depusă la CEDO la 1 Noiembrie 2007 de avocatul Alexandru Postica, Director Executiv Promo-LEX în interesele lui Valentin Beșleaga.

Guvernele vor trebui să explice legalitatea reținerii și detenției lui Valentin Beșleaga în cadrul unui dosar administrativ intentat împotriva sa ca urmare a participării sale la alegerile locale generale din vara anului 2007 din comuna Corjova, r. Dubăsari. Ultimul a fost reținut la data de 2 iunie 2007 în comuna Corjova, ce se află sub jurisdicția Republicii Moldova, dar sub controlul de facto al organelor secesioniste. În urma unui proces obscur, un așa numit judecător al judecătoriei Dubăsari, sub controlul separatiștilor, l-a sancționat pe cetățeanul Republicii Moldova la 15 zile arest. Procesul s-a petrecut chiar în subsolul comisariatului de miliție din or. Dubăsari. După arest Beșleaga nu a putut să-și prelungească agitația electorală pentru funcția de primar al satului Corjova nici pentru scrutinul din 3 iunie și nici pentru scrutinul din 17 iunie 2007. Mai mult ca atât pentru toată perioada detenției Beșleaga a fost deținut în condiții inumane și degradante ce a dus la îmbolnăvirea sa de astm bronșic. CEDO a reiterat întrebările sale puse Guvernelor cu privire la jurisdicția asupra acestui teritoriu. A ridicat întrebarea referitoare la epuizarea tuturor căilor de recurs efective. La fel CEDO a solicitat Guvernelor să răspundă dacă a fost violat sau nu dreptul reclamantului de a nu fi torturat ca urmare a detenției sale în condițiile respective, dreptul la libertate și siguranță, dreptul la un proces echitabil, dreptul la libertatea de exprimare, precum și dacă a fost sau nu violat dreptul la libera circulație.

Avocatul și Directorul executiv al Asociației Promo-LEX Alexandru Postica, declară că "Este primul caz care a fost comunicat de către CEDO Guvernelor pînă fiind pusă în discuție întrebarea cu privire la violarea dreptului la libera deplasare în regiunea ocupată de secesioniști într-o localitate aflată deplin sub jurisdicția Republicii Moldova. Un alt aspect deosebit de important este că el aduce în evidență și problema exercitării dreptului la vot pentru cetățenii Republicii Moldova care sunt lipsiți de de

posibilitatea de a alege și de a fi aleși în organele de administrare locale în stînga Nistrului”.

Asociația Obștească „Promo LEX” aduce la cunoștință că alegerile locale generale din iunie 2007 în localitatea Corjova, raionul Dubăsari, au eșuat din cauza faptului că organele secesioniste din or. Dubăsari și or. Tiraspol au distrus secțiile de votare din satul Corjova, iar candidații la funcția de primar și consilieri, au fost persecutați și intimidați.

Nota: pentru informații contactați Departamentul Juridic Promo-LEX, Alexandru Postica la tel. 069104851.

Politia și Asistența Socială din raionul Ocnița și CPs Râșcani sfidează Legea: Neexecutarea Ordonanțelor de Protecție a Victimei Violenței în Familie încurajează agresorul să-și bată victima

Asociația Promo-LEX face apel către:

. Ministerul de Interne și Ministerul Protecției Sociale și a Familiei, în vederea executării ordonanțelor de protecție și

stoparea violenței față de victimele violenței în familie; precum și către

. Procuratura Generală să se autosesizeze și să atragă la răspundere colaboratorii de poliție: Casap Ion, Pungă Ion, Marian Alexandriuc (sat Lipnic), asistentul social Maria Dub (sat Lipnic) și procurorii Mihail Vinogradov (r. Ocnița), precum și colaboratorii CPsRîșcani Ion Țâra, Fiodor Moscoglo (Chișinău), care încurajează violența față de victimele violenței în familie prin faptul că cunosc de violență aplicată față de acestea, dar nu întreprind nici o acțiune efectivă pentru protecția victimelor.

Prin legea nr. 45 din 01. 03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie a fost instituit un mecanism de protecție a victimelor violenței în familie, care permite eliberarea unei ordonanțe de protecție de către instanța de judecată. Executarea ordonanței de protecție revine colaboratorilor de poliție și asistenților sociali.

Pe parcursul reprezentării mai multor victime ale violenței în familie, Asociația Promo-LEX întâmpină obstacole la capitoul executării ordonanțelor de protecție din partea colaboratorilor Ministerului de Interne și a Ministerului Protecției Sociale și a Familiei. Obstacole exprimate prin 1. Nedorința colaboratorilor de a executa ordonanțele de protecție, 2. Necunoașterea legislației în vigoare în vederea atragerii la răspundere pentru încălcarea ordonanțelor de protecție de către agresori, 3. Ignorarea securității pentru viața și sănătatea victimelor violenței în familie

Doamna X din s. Lipnic, r-ul Ocnița suferă de violență în familie din partea fostului soț de mai bine de 20 ani. Plângerile dnei X adresate poliției Ocnița în care ea cere protecție și stoparea violenței aplicate față de ea de fostul soț, au rămas fără răspuns. În luna mai 2010 cazul vine în atenția Asociației Promo-LEX care pe lângă sesizări către poliția r. Ocnița și a satului Lipnic, obține prin judecată la

22 iunie 2010 ordonanță de protecție pentru dna X. Prin această ordonanță, fostul soț este obligat să părăsească locuința dnei X, să nu aplice față de ea violență psihologică, economică și în special fizică.

La nici la una din sesizările adresate poliției Ocnița și organului de asistență socială s. Lipcani, Promo-LEX până în prezent nu a primit răspuns. Nenumăratele convorbiri telefonice purtate cu polițiștii de post Casap Ion și Pungă Ion s-au redus la faptul că fostul soț nu are unde pleca și ei nu știu ce să facă. Au mai declarat că nu au cum să o ajute pe dna X și că nu doar ea suferă de violență.

Doamna Y din mun. Chișinău, suferă de violență în familie din partea fostului soț de mai mulți ani. Plângerile dnei Y adresate poliției sect. Râșcani în care ea cere protecție și stoparea violenței aplicate față de ea de fostul soț, au rămas fără răspuns. Acesta era luat la sectorul de poliție pentru o oră, după care se întorcea și o bătea și mai crunt pe dna Y. În luna iunie Doamna Y s-a adresat după ajutor Asociației Promo-LEX, care la 30 iunie 2010 obține o ordonanță de protecție pentru dna Y. Prin această ordonanță, fostul soț este obligat să părăsească locuința, să nu aplice față de ea violență psihologică, economică și în special fizică.

Nenumăratele plângeri ale dnei Y în adresa colaboratorilor de poliție prin care solicită asigurarea executării ordonanței de protecție de către fostul soț, s-au soldat cu zero efort. Ba mai mult, polițistul Ion Țâra de la CPs Râșcani a încercat să o convingă că de fapt termenul de 3 luni este dat pentru ca fostul soț să se pregătească de plecare, iar un alt colaborator de poliție a sfătuit-o să arunce această ordonanță de protecție.

În ambele cazuri, ordonanța de protecție nu este executată, în pofida faptului că victimele suferă în continuare violență psihică și fizică. La multiplele sesizări ale victimelor și ale Asociației Promo-LEX, colaboratorii de poliție de la CPr

Ocnița și CPs Râșcani, refuză să își îndeplinească atribuțiile de serviciu, invocând niște motive formale. Prin inacțiunile colaboratorilor de poliție se neagă drepturile victimelor violenței în familie, prevederile Legii privind combaterea și prevenirea violenței în familie devin o literă moartă, iar mecanismul de protecție instituit de către acesta, total ineficient.

Pentru informații suplimentare vă rugăm să o contactați pe Doina Ioana Străisteanu, Jurist și Expert în Drepturile Omului, Asociația Promo-LEX, tel. 211- 622, e-mail distraisteanu@dis.md, www.dis.md

Rele tratamente aplicate pe motiv de discriminare

În perioada 3-4 August 2010, Asociația Promo-LEX, în parteneriat cu Equal Rights Trust, a organizat trainingul „Rele tratamente aplicate pe motiv de discriminare”. Scopul trainingului a fost formarea și consolidarea capacităților de monitorizare a situației privind aplicarea torturii și a tuturor formelor de rele tratamente pe motiv de discriminare. Trainingul a fost moderat de Dimitrina Petrova, Director Executiv „Equal Rights Trust” și Krassimir Kanev, președintele Comitetului Helsinki din Bulgaria.

În cadrul trainingului au participat 23 juriști și avocați în domeniul drepturilor omului, apărători ai drepturilor omului, membri ONG care promovează și apără drepturile femeilor, persoanelor cu dizabilități, minorităților etnice și sexuale.

Agenda propusă includea subiecte cum ar fi: Tortură, tratamente crude, inumane sau degradante; Egalitate și non-

discriminare; Rele tratamente aplicate pe motiv de discriminare în bază de gen, etnie, disabilitate, orientare sexuală și identitate gender; Corelația dintre drepturile de a nu fi torturat și de a nu fi discriminat; Monitorizarea situației privind aplicarea relelor tratamente pe motiv de discriminare.

Trainerii au utilizat numeroase studii de caz și exemple din practica internațională, inclusiv din jurisprudența CtEDO în domeniul respectiv pentru a facilita procesul de învățare a participanților.

Este important de menționat faptul că domeniul dat, este unul relativ nou pentru Republica Moldova. Juriștii și apărătorii drepturilor omului nu au încă suficientă expertiză și experiență în domeniu, și, respectiv, participanții trainingului au apreciat înalt posibilitatea de a beneficia de instruire cu tematica dată.

Evenimentul a fost realizat în cadrul proiectului "Consolidarea Protecției Juridice și Sporirea Nivelului de Conștientizare cu privire la aplicarea relelor tratamente pe motiv de discriminare în Moldova, inclusiv în regiunea Transnistreană", proiect implementat de către Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Equal Rights Trust, susținut financiar de Uniunea Europeană și PNUD Moldova.